

## 2 Koríntyus

Inin kagta awahkiska gapit Uhokri giwatni amekene Pol. Ig payteputne. Inin gikagtan awahkiska giminkis Jesus gihiyegapu apitnenepwi paytwempu Korintu.

Ig amekene Pol ikene gawaygyikis hiyeg korintuyenepwi ku pariye ihpenepwi inakni giwn amadagatak inere pitatye gikagtan. Hawwata ig ikene gihiyakemnikis nerras hiyeg ayge ku pariye awna gimin amekene Pol ku ig kinisekeputne. Ig akki gitkis ku ig ka kinis hiyeg, ig hiyá mbeyne kaayhsima gidahankis awaku ig batek gikakkis kiyesrad.

### *Nah Pol Awahkis Inin Kagta Yimin*

<sup>1</sup> Nah Pol awahkis inin kagta yimin. Kibeyne, Uhokri kaniypen akak gibetki adahan nah humaw Cristo Jesus giwatni. Nah gikak ukebyi Timótyu usuh awahkis inin kagta yimin yis Uhokri gihiyegapu koríntyuyenepwi payak gikakkis madikte gihiyegapu ku pariye ayge apit Grésiyamnaw.

<sup>2</sup> Wigwiy Uhokri gikak Ukiparawiy Jesus Cristo gabaykis yikaknek. Igkis karisewehse yiyakninek.

### *Wigwiy Iki Wawaygyiy Abetnewa Mbeyne* *2 Kor 4.7; Kol 1.11; 2 Tess 2.16*

<sup>3</sup> Kibeyne gidahan Uhokri. Ig Ukiparawiy Jesus Cristo gig. Ig hawwata ig Wigwiywata. Ig kagam-nihrasima ukakwiy. Ignewa iki wawaygyiy.

<sup>4</sup> Ig wawayghetniwiy abetnewa kaayhsima mbeyne kahadbe wixwiyme gawayghetnikis hiyeg ku pariye abetnenepwi mbeyne. Ku kakak ig awayghawiy akakwata ini wixwiy gawayghetnikis.

<sup>5</sup> Nukebyupwi, usuh kuri hiyepne mbeyne kaayhsima hawwata ke Cristobe. Henneme abetnewa ini mbeyne ig Cristo ikene wawaygyi kaayhsima awaku ku samah usuh pahapwiwa gikak.

<sup>6</sup> Usuh amapa ini mbeyne kahadbe yisme utí kabayka. Umawkan yis isamtaw ariw yitaraksan adahan yis danuh git Uhokri. Umawkan yis utí yawaygyi giwntak. Ini ku samah ig Uhokri íkí wawaygyi wothu, in keh usuh hiyá asamanak adahan ikene yawaygyi. Kahadbe yis hawwata kamaxwenene abet mbeyne apim ini ku aysaw mbeyne danuh ta yit hawwata ku samah in kuwis danuh ta wothu.

<sup>7</sup> Usuh ipeg ta gipitit Uhokri ku ig íkí yawaygyinek. Ku yis utí mbeyne hawwata ke usuhbe, nikwe yis ikepka yawaygyinek hawwata ke usuhbe.

### *Uhokri Wiwhpew Abetitak Miyaka*

<sup>8</sup> Nukebyupwi kibeynepwi, usuh ikene yinetni kahadbe yis hiyakni ku usuh kuhwekwa hiyá mbeyne kaayhsima ayhté Ásiyamnaw. Usuh kayak mpiynepepye. Usuh yumahwa udatni ntiput. Wothu usuh me miyamet.

<sup>9</sup> Usuh ahegbet apititak uyakni adahan miyaka. Henneme kibeyne, in keh usuh ka wownteknema

usuh kamaxwa. In keh usuh kamaxwa ta gipitit-nen Uhokri ku pariye ignewa kannuh kannikasa hiyeg ariwntak miyaka.

<sup>10</sup> Hennewa ig kuwis wiwhpew abetidak ini miyaka kaneayhsima nimebyemni. Ig keh apanenekwa henne ukakhunek. Ignewa usuh kamaxwa gipitit adahan ig amnih usuh kibereput juktah akiwka akiwkanek.

### *Usuh Muwaka Kaayhsima Hiyeg Piriyepekaw Udaahan*

<sup>11</sup> Henne umawkan yis piriyepekaw udaahan. Usuh muwaka kaayhsima hiyeg piriyepekaw udahan. Mmanawa ku kaayhsima hiyeg piriyepekaw udahan, ku ayge igkis hiya Uhokri amnih usuh, nikwe kaayhsima hiyeg kabayhig.

### *Nah Ka Kinisyi*

<sup>12</sup> Yaytak hiyeg ayge awna ku usuh he kinisekeputnenen. Bawa ka inyerwatma, nukebyupwi. Usuh hiyakni ku uyakni barewpit ariw taraksaki yikak. Usuh ka yikinisetnima. Iné usuh kawmata wew akakma gihiyakemnikisma hiyeg amadgayapu ininma. Henneme usuh wewne gikakwa Uhokri gihiyakemni ku pariye kanegabayisima. Usuh kehne kabayka gidahankis hiyeg ku pariye kane Uhokriyanpuma henneme usuh pi kehte kabayka yidahan yis Jesus gihiyegapu.

<sup>13</sup> Amadga madikte ukagtan ku pariye wawahkisni yimin usuh ka tamak pahatma wasaymka ku pariye ik adahan yikinseptenma. Numawkan yis madikte kamaxwenekwiye nupitit

<sup>14</sup> hawwata ku samah yaytak kibite kuwis kamaxwene nupitit. Kahadbe apim ini hawkri ku aysaw ig Ukiparawiy Jesus danuh atannek wixwiy madikte batekyekwiye. Yisme batek awaku ku samah usuh yikannuhten. Usuhme batek awaku ku samah yis ukannuhnipwi.

*Nah Ka Awna Yuwit Waditnepyenenma*

<sup>15</sup> Nah hiyapni henne, amakohnokwa nah ahegbet nnetni adahan nah danuhpene atere yit. Nah nupewkankam nah ahegbet adahan nah danuhpene yit pimaput adahan wixwiy kehne kabayka pawtak pimaput. Nupewkan nah danuhpene yit pitatye

<sup>16</sup> ku samah ntepkemni ta apitit Masedôniyamnaw. Ayteke ndiyhemni akiw nah mpiya awpre yimuniw akiw, yis ayapan adahan nah diyuhpiye akak kabayka atan ta apitit Judeyamnaw akiw.

<sup>17</sup> Hennewa nahegbetawni yikak henneme ayteke inetit danuh nuthu ku pariye keh nuhiyakemni uniyehwe. Nikwe nah ka danuh atere ku samah nakkan yit. Yaytak ayge hiyapni henne, igkis awna numinhu ku ini ku samah nuhiyakemni uniyehwe ini arekhetni huwewe ku samah nah he yikinsetninen. Igkis ikanhu ku nah awna he waditnepyenen ke hiyegbe amadgayapu ininbe. Igkis awna ku nuwnhu he kiniskanen. Igkis awna ku nuwnhu “ihi” in ka dep uniyehwe adahan “kawa”.

<sup>18</sup> Bawa ka inyerwatma, nukebyupwi. Ku samah ig Uhokri ka awna yuwit waditnepyenenma, nah kawnata awna yuwit waditnepyene-

nenma. Ku nah awna “ihi” ta git pahapwi, inakni nuwnhu ka uniyehwa adahan “kawa”.

### *Jesus Ka Awna Yuwit Waditnepyenenma*

<sup>19</sup> Nah gikak kiyapwiye Sílas, gikak kiyapwiye Timótyu, usuh kuwis ekke Jesus Cristo gihiyakemni ta yit. Igyerwa Uhokri gikamkayh. Gihiyakemni hawwata ke gigbe gihiyakemnibe. Ig kawnata awna yuwit waditnepyenenma. Ku giwn “ihi”, inakni giwn ka uniyehwa adahan “kawa”. In inyerwa “ihi” adahan apanenekwa.

<sup>20</sup> Ku wixwiy kamaxwa gipitit Kiyapwiye Jesus, nikwe madikte ini kabayka ku pariye ig Uhokri ikakse wotwiy in inyerwa kahayaknek. Mmanawa ig Kiyapwiye Jesus kuwis awna: “Ihi, in danuhnek.” Nikwe ig keh in inyerwa danuh. Inneki keh wixwiy awna: “Ameh. Hennewa in danuhnek.” Ku aysaw wixwiy iha inakni giwn henne, amun ini wixwiy kibeyhene Uhokri.

### *Uhokri Gitip Ay Upitwiy Arekhetni Ku Wixwiy Uhokri Gidahan* *Rom 8.14; Ef 1.13*

<sup>21</sup> Ig Uhokri kis adahan ig kabayhaka. Ignewa keh usuh pahapwiwa gikak Cristo payak yikak. Ignewa ikí wawaygyiy adahan wixwiy kamaxwa gipitit, adahan wixwiy tipknene gikak. Ignewa kawihkiswiy gikak Gitip.

<sup>22</sup> Ku samah ig Gitip ay upitwiy, in humaw arekhetni huwewe wotwiy ku wixwiy Uhokri gidahan. Hawwata akiw ig Gitip humaw arekhetni wotwiy adahan aysawnemenek wixwiy darihnek madikte ini kabayka ku pariye Uhokri ikakse wotwiy. Kibeyne, ku samah ig ay upitwiy, amun

ini wixwiy kuwis darih abusku ku pariye gikak-san wotwiy.

*Nah Ka Danuhpa Yit Awaku Nah Ka Himehwekere Yikak*

*1 Kor 4.21; 2 Kor 10.1*

<sup>23</sup> Kuri nukebyupwi, nah akkamnihte yit ku samah nuhiyakemni uniyehwe. Nah awna gi-wtriknewa Uhokri. Ignewa hiyak madikte ku pariye ay apit nuyakni. Nah kote atekerete atere kuri akak inin awaku nah ka himehwekere yikak.

<sup>24</sup> Nah awna inakni amin himahwaki nah ka ikawnama ke wotbe usuh humaw yikiparabe adahan usuh kabukhewne yit. Kawa. Yis ka muwaka pahapwinama hiyeg adahan mpiksaptihyi wew gikak Uhokri gihiyakemni. Kibeyne, yis yiwn-teknewa mpiksene wew akak gihiyakemni. Usuh ka humewnema yikiparama, usuh he yayapetninen adahan yis tipiknene akak batekka.

## 2

<sup>1</sup> Inneki keh nah kote atekkerete ku akak inin. Nah ka danuhkere atere yis ka bateknama.

<sup>2</sup> Mmanawa yisnewa ku pariye keh nah batek. Ku nah danuh atere yis ka bateknama, ayge nikwe wisweke kadniseke pawtak.

<sup>3</sup> Awaku ini nah kuwis awahkise pahakwa kagta yimin adahan yiswa wadithebdih yitaraksan apit ndawnhan atere. Mmanawa kiskama yis keh nah bateke numin ku aysaw nah danuhpene yit. Ka kis adahan yis keh nah ka batek. Nah ipeg ta yipitit, nukebyupwi, ku yis pukuha ku samah ini nah ayipwihwa aynessa apit ndawnhan atere. Mmanawa ku yis ka batek, nah kawnata batek.

<sup>4</sup> In keh nah kayah ku samah nah awahkise inere pitatye kagta yimin. In keh nah wakaymni mpiynepepye. Juktah nah suka nukantak adahan ini. Nah ka awahkisni yimin adahan nah kehnama yis ka batek. Nah awahkisni yimin adahan arekhetni yit ku nah batek yikak kaayhsima.

*Bayahminabay Ner Ku Pariye Kataraksanye  
Lk 17.3; 1 Kor 5.1; Ef 4.32*

<sup>5</sup> Ner ku pariye kataraksanye ayge yibet ig ka marakwa nahnenwatma, ig marekepyi yis madikte ayge. Henneme nah ka hiyapkiskere gitaraksan git mpiynepepyema.

<sup>6</sup> Kuwis yis bukihe gitaraksan giw akak ku samah yis pekkiswig yibetitik. Ikeypi.

<sup>7</sup> Amawka kuri yis bayahminig ariw ini gitaraksan. Kuri yis gaydaptihtenme kuri kahadbe ig ka wakaymni mpiynepepyema he ig isahkiswe giw Uhokri.

<sup>8</sup> Nah ayá yit nukebyupwi adahan yis akki git ku yis inyerwa batek gikak kaayhsima.

<sup>9</sup> Nah awahkise inere pitatye kagta yimin adahan nah hiyá ba yis inyerwatma ihpekere nuwnhu. Kuri nah hiyakni ku yis ihpin. Kibeyne.

<sup>10</sup> Ku yis bayahmina pahapwi ariw gitaraksan, nah hawwata nah bayahminig. Ka nukakhuma ig tarakse adahan nah bayahminig niw henneme nah bayahminig giwaprik Cristo ke wotbe ignebe gibayhamnihtenbe. Nah bayahminig henne awaku nah muwaka yis bayahminig. In kabay yidahan adahan yis bayahminig.

<sup>11</sup> Ku yis bayahminig, nikwe Satanás ka hiyá igma kawihyi. Amawka wixwiw apuriw

mmanawa ig apanenekwa ahegbet adahan idiswa abet uhiyakemniy. Wixwiy kuwis hiyakni kabayhtiwa.

### *Nah Kiyimwihwa Yiharit*

<sup>12</sup> Nukebyupwi, ku samah nah tipiknene ekkene Cristo ginetni, metakwa nah danuh ta apitit paytwempu Trôadi. Ayge ig Uhokri ikí kibeyne iwetrit nuthu adahan nah ekkene ginetni.

<sup>13</sup> Henneme nah kiyimwihwa yiharit mpiynepepye ayge. Nah nupewkankam ku nah patiptak ukebyi kiyapwiye Titu ku pariye nah awahkise yimin nuwenyan. Apim ini nah kaayhsima muwaka ig akki nuthu ku samah yiwskawni ayge. Henneme ig kote danuhte atere adahan nah patiptakig. Nah hiyapni henne, nah ekkewpiye gitkis nerras hiyeg ayge, nah tipik adahan gipegepten ta apitit Masedôniamnaw.

### *Wixwiy Keh Uhokri Bateke Ginaktin Ke Wotbe Ig Ayhpiyebe Imihgibe* *Ef 5.2; Fil 4.18*

<sup>14</sup> Henneme kibeyne gidahan Uhokri. Ig apanenekwa wategbete uhawkanwiye. Gipitimpi Cristo ig apanenekwa mategbete gihawkankis madikte hiyeg ku pariye mpithebdiuhawkanwiye. Ayge nikwe ig kawihwiye adahan wixwiye ekkene gihiyakemni muwwapu ke wotbe wixwiye bohkisne imihgi amihyibe.

<sup>15</sup> Wixwiye keh ig Uhokri bateke ginaktin ke wotbe ig ayhpiyebe imihgibe mmanawa ig hiyá Cristo ay upitwiye. Wixwiye ke wotbe bohkisne Cristo gihiyakemni amihyi ta gipuriwkis nerras



ku pariye danuhnepwi git Uhokri gikakkis nerras ku pariye biyuknepwi giw Uhokri.

<sup>16</sup> Ta gitkisme nerras ku pariye biyuknepwi giw Uhokri, unetni ke miykahrikibe ku pariye giwmeptenkis. Ta gitkisme nerras ku pariye danuhnepwi git Uhokri, unetni ke imihgibe ku pariye ikene dehetniki ta gipititkis. Nukebyupwi, yuma pahapwinama hiyeg kadahan gawaygyi giwnteknewa adahan ig ekkene ini hiyakemniki.

<sup>17</sup> Ay kaayhsima hiyeg ku pariye ekkene Uhokri giwn adahan ipegpene gikakurakis nikak. Yaytak hiyeg ayge awna ku usuh hawwata ke ignesbe. Bawa ka inyerwatma, nukebyupwi. Usuh ka aharitnema ariknawnama. Usuh ekkene Uhokri giwn yit awaku usuh gawahkisni adahanikwa ini. Usuh ekkene inakni giwn yit giwtriknewa Uhokri awaku ku samah usuh pahapwiwa gikak Cristo.

### 3

*Yisnewa Humaw Arekhetni Ku Usuh Inyerwa Uhokri Giwatnipwi*

*Rom 16.1; 1 Kor 9.2*

<sup>1</sup> Yis kuwis hiyakni ku inakni nuwnhu inyerwa. Usuh ka muwaka adahan usuh akkaw ta yit akiw. Iné akak wownhu iné akak kagta usuh ka muwaka adahan usuh ekkewne yit. Gaytakkis hiyeg muwaka kagta adahan hiyeg hiyak ku pariylene igkis marihwa ignes ka pukuhpaw gapitkis. Henneme usuh ka muwaka akebyi ini adahan hiyeg hiyak usuh ku usuh ka kinisekeputnepwima ku usuh inyerwa Uhokri giwatnipwi. Usuh ka muwaka adahan usuh akki kagta yit. Iné

usuh kawmata muwaka adahan yis keh kagta udahan adahan ekkenema usuh ta gitkis nawenépwi hiyeg.

<sup>2</sup> Kibeyne, yiswa humaw kewa ukagtanbe adahan madikte hiyeg gipegbohankis adahan igkis hiyakni ku usuh igyerwa Uhokri giwatnipwi. Mmanawa ini ku samah yis nukunepwe yihiyakemni ini arekhetni ku inyerwa Uhokri gidatni ay ukakhu. Usuh ka muwaka adahan in tamak amadga kagta. In ke wotbe in tamak ay apit uyakni. In ka manwati nipititak.

<sup>3</sup> Yis humaw ke wotbe yis pahak kagtabe ku pariye tamakkiska wothu gapit Cristo. In ka tamak akakma ennetet arakuma ku pariye kane dep manwa. In tamak akak Uhokri dehetniye Gitip. Mmanawa ig Uhokri ka tamak gihiyakemni he amadga tipnenwatma ku samah ig tamak gidahan amekene Moís. Henneme ig ke wotbe ig tamakkisni ay abet uhiyakemniwiy hawwata.

*Ignewa Uhokri Iki Wannuwiy, Wawaygyiy, Udehetniwiy*

<sup>4</sup> Usuh ipeg ta gipitit Uhokri adahan ig keh henne awaku ku samah usuh kamaxwa ta gipitit Cristo.

<sup>5</sup> Usuh giwatnipwi usuh yuma wannu wown-tekne adahan usuh kehne ini annipwit. Ka hiyá usuhma keh uwanti nikak ke wotbe in kehka akak wannube. Ignewa Uhokri iki wannu.

<sup>6</sup> Ig iki wannu adahan usuh ekkene ini gahegbetawni nukunewa adahan ku samah ig keh wixwiy humaw kibeynepwi. Usuh ka akki yit he yuwitnen adahan ku samah amawka wixwiy

wew wadit. Henneme usuh akki yit Uhokri Gitip ku pariye ikí wawaygyiy adahan wixwiw wew wadit. Kumadukaki ku pariye he tamakkanen amadga kagta in ka ikí dehetniki ta upititwiw, in umahkiswiw apatra utaraksanwiw nikak. Henneme ku ig Uhokri Gitip kumadukawiy, ignewa ikí dehetniki ta upititwiw.

*Uhokri Ginetni Wotwiw Pi Kakiythanite Ariw Ginetni Git Moís*

*Ex 34.29*

<sup>7</sup> Minikwak ku samah ig Uhokri iké inakni gikumadukan ta git amekene Moís tamakka amadga tip, apim ini ig Uhokri gikiythani kahayak git. In keh amekene Moís gihepka amuwe mpiynepepye. Ka ikwa adahan nerras amekenegben israelyenepwi ipeg ta gimkat. Henneme pahaye in menwe. Ku wis hiyá Uhokri gikiythani kahayak mpiynepepye ku samah ig iké inakni gikumadukan ku pariye umahkiswiw,

<sup>8</sup> inkata akiw ku aysaw ig iké Gitip ku pariye ikí udehetniwiw? Amun ini gikiythani pi kahayakte akiw.

<sup>9</sup> Inakni inetit ku pariye usayrempitni apatra utaraksan in kanikiythanisima, inme inakni inetit ku pariye keh wixwiw wadit ariw utaraksanwiw ini pi kakiythanite akiw.

<sup>10</sup> In ke wotbe inakni ginetni pitatye in yumahbe nikiythanibe mmanawa inakni ginetni buttitnene ku apim inin in pi kakiythanite mpiynin mpiynepepye akiw.

<sup>11</sup> Mmanawa ku wis hiyá Uhokri ginetni ku pariye kawih adahan aynessawa hawkri ku wis hiyá in kanikiythanisima, inkata akiw ginetni ku

pariye kawih adahan apanenekwa? Innewa pi kakiythanite akiw.

*Judeyenepwi Ka Pukuha Uhokri Gihiyakemni*

*Át 28.25; Rom 11.7*

<sup>12</sup> Usuh hiyapni inakni inetit nikiythani henne, usuh akkin gitkis hiyeg akak madikte ubowka.

<sup>13</sup> Usuh ka mará aynesnima kema amekene Moísma. Ig awasape gihepka akak kamis kahadbe gihiyegapu israelyenepwi ka hiyá gamuwyi menwe.

<sup>14</sup> Hennewa gihiyakemnikis sab ayge. Kupiknene gihiyakemnikis adukwenewa sab ku aysaw igkis ipegboha Uhokri gannasan minikweknene. Igkis ka inyerwatma pukuha inakni giwn. In ke wotbe gihiyakemnikis awastepkabe akak kamisbe. In mawasaptih-pikanek inenewa ku aysaw igkis pahapwihwa gikak Cristonek.

<sup>15</sup> Henneme in kote mawasaptihkahte ku apim inin. Ku aysaw igkis ipegboha amekene Moís gikumadukan, in ke wotbe pahak awasapti adukwenewa ay abet gihiyakemnikis.

*Wixwiy Iwene Uhokri Gihiyakemni Gikiythani Pi Kiyeste Akiw*

*Rom 8.29, 12.2; Ef 4.24; Kol 3.10; 2 Ped 1.4, 10*

<sup>16</sup> Henneme kibeyne. Ku aysaw wixwiy wages uhiyakemniwiy gidahan Kiyapwiye, ayge nikwe in ke wotbe uhiyakemniwiy mawasaptihpikabe.

<sup>17</sup> Ku aysaw nah awna inakni yuwit “Kiyapwiye”, nah kinetihwa gimin Uhokri Gitip. Mmanawa ku ig Uhokri Gitip ay upitwiy in ke

wotbe ig mawasaptih uhiyakemniwiy ig keh wixwiy isamtaw.

<sup>18</sup> Ayge nikwe wixwiy madikte hiyá gikiythani huwewe. Wixwiy hiyapni ke wotbe akakbe uhepkawiy ka awasapnama adahan wixwiyme ekkene ini gikiythani hawwata ku samah pahak waruw akki uhehpak. Ku samah wixwiy ipegnenete ta gimkanit Uhokri wixwiy wageswenene hawwata ke igbe. Wixwiy iwene gikiythani gihiyakemni pi kiyeste akiw. Innewa Kiyapwiye Uhokri Gitip gannipwi ay upitwiy.

## 4

### *Usuh Akki Uhokri Giwn Yuma Kiniska Nibet* *2 Kor 1.12, 5.11; 1 Tess 2.1*

<sup>1</sup> Usuh hiyapni henne, usuh ka miniw ariw ini annipwit ku pariye ig Uhokri iki ta wothu he wamnihkanen adahan usuh ekkene inakni ginetni ta gitkis hiyeg.

<sup>2</sup> Bawa usuh ka akkin adahan gikinsetnikisma ku samah yaytak hiyeg ayge awna uminhu. Usuh kuwis tukuwepwa ariw madikte ini mbayka ku pariye hiyeg he ayamkanen nikak. Usuh ka keh ariknawnama ku pariye adahan maraki. Usuh ka kehbeta adahan Uhokri giwn adahanma usuh aharitnema udahanwatma arikna nikak. Kawa. Usuh ekkene Uhokri giwn inyerwatnene yuma kiniska nibet. Usuh akkin giwtriknewa Uhokri. Akaknewa ini usuh hiyakkiswa gitkis madikte hiyeg ku usuh ka kinisekeputnepwima.

<sup>3</sup> Ku inakni unetni ka pukuhpaka, in ka pukuhpaka gapitkis nerras ku pariye apigkunene ahin adahan biyukwiki.

<sup>4</sup> Ig Satanás, ig inin hawkri akiparad, ig hiyá asabkak gihiyakemnikis awaku igkis ka ihpekere inakni wownhu. Inneki keh inakni unetni ka paduk ta abetit gihiyakemnikis. Ayge nikwe igkis ka hiyá gikiythani Cristo ku pariye kahayaksa wotwiy igyerwa Uhokri ay amadga inin.

<sup>5</sup> Mmanawa usuh ka kinetihwa uminhuma, usuh kinetihwene giminnen Jesus Cristo. Ignewa Ukiparawiy. Usuhme he yibuknen awaku ig Ukiparawiy Jesus awahkis usuh yimin adahan kehne kabayka yidahan.

<sup>6</sup> Minikwak inin hawkri he amisnapyadnen. Henneme ig uguhpín akak giwnnenwa. Ig awna: “Kabutniki humaw abet inin amisnapyi.” Ignewa Uhokri ku akak inin ig uguh uhiyakemniwiy. Ig keh wixwiy hiyá gikiythani ku pariye kabutennene ay gihepkamadga Cristo.

*Usuh Ka Ariknawnama Henneme Uhokri Ikene Wawaygyi Abetnewa Mbeyne*

*2 Kor 1.3, 6.5, 11.23; Kol 1.11; 2 Tess 2.16*

<sup>7</sup> Usuh ka ariknawnama. Inme gikiythani in kaawaygyisima. In kewa igiskabe. Usuhme humaw ke ini igiska apinbe. Henneme usuh eme ke ibugbe bataka in ka dep bak. Ayge nikwe in huwewe ku ini wannu kanenidatnisima in ka wownteknema in giwnsteknewa Uhokri.

<sup>8</sup> Usuh abet mbeyne kaayhsima henneme in ka mataka uhiyakemni. Kaayhsima mbayka aharit umetkepten henneme usuh ka tuguhkis wawaygyi.

<sup>9</sup> Kaayhsima hiyeg hiyapkisne mbeyne wothu bawa usuh ka ikiska giwakukisma. Nawenétke usuh kabá hahwa henneme usuh kannikaw akiw

usuh tipiknene akiw. Waké ka ignema Uhokri, usuh ka hennekam.

*Usuh Abet Miyaka Kahadbe Jesus Gidehetni Kahayak Ta Yit*

*Át 21.13; Gál 6.17; Kol 1.24; Fil 2.17, 3.10; Apok 12.11*

<sup>10</sup> Usuh ka kapigsa upithu usuh ka kapigsa ku pariye umawkanitnene, usuh ahegbet adahan umahkiswa hawwata ke Kiyapwiye Jesusbe kahadbe gidehetni kahayak ay upithu.

<sup>11</sup> Ig kuwis iké gidehetni ta upitit, henneme ku samah wowskawni ay amadga inin usuh abet miyakanenwa awaku ku samah usuh kinetihwene gimin Kiyapwiye Jesus. Ka sam. Amun ini ig Kiyapwiye Jesus gidehetni kahayak ay upithu.

<sup>12</sup> Inin ku samah usuh abet miyaka inneki keh yis utí yidehetni gimun Uhokri.

<sup>13</sup> Ka sam usuh abet miyaka. Usuh udukwenewa kamaxwene gipitit Uhokri hawwata ke ner awaygbe ku pariye tamak Uhokri giwn amadga kagta minikwak. Amun ini ig awna:

“Nah iha Uhokri giwn ku in inyerwa.

Inneki keh nah akkin.”

Usuh hawwata ekkene Uhokri giwn awaku ku samah usuh ihapni ku in inyerwa.

<sup>14</sup> Usuh ihapni mmanawa kuwis ig kannikase Kiyapwiye Jesus ariw gimiremni. Usuh hiyakni ku aysawnemenek ig kannikase usuh ariw umiremni hawwata, awaku ku samah usuh pahapwiwa gikak Kiyapwiye Jesus. Ayge nikwe ig keh usuh hiyá gikiythani payak yikak.

<sup>15</sup> Usuh hiyepne ini mbeyne madikte yidahan. Umawkan yis madikte amapa gammihra.

Mmanawa ku pi kibite hiyeg amapa Uhokri gam-nihra, amun ini nikwe pi kibite hiyeg kibeyhene Uhokri giw ig pi kiyathakahte.

*Ini Mbayka Ka Dahwa Inme Ini Kabayka Dahwa  
Rom 8.17; 2 Kor 1.7; 1 Ped 1.6, 4.13, 5.10*

<sup>16</sup> Inneki keh usuh ka miniw ariw inin ku samah usuh kinetihwene gimin Kiyapwiye Jesus. Hiyawa upithu hewke tipiknene mugumgunene, henneme utiphu hewke nukunehwenene akiw.

<sup>17</sup> Mmanawa ini ku pariye mbeyne wixwiy hiyá ay amadga inin, kuwewanek ka ayipwadima in mpiyanek. In ka ariknawnama. Henneme in utipkis wotwiy kaayhsima kabayka ku pariye dahwa adahan apanenekwa ku pariye kibeynewatnene kabayka. Ini kabayka kaayhsima pi kiyeste ariw ini mbayka.

<sup>18</sup> Nikwe usuh ka aminama ariw ini mbayka ku pariye wis hiyap akak wowtyak. Henneme usuh ipeg apitit ini kabayka ku pariye wis kane hiyap akak wowtyak. Mmanawa ku pariye wis hiyap akak wowtyak in ka dahwa in he mpiyepyen. Henneme ku pariye wis kane hiyap akak wowtyak ini dahwa adahan apanenekwa.

## 5

*Upitwiy Wageswanek Nukunewa Akiw  
Rom 8.10; 1 Kor 15.35; Fil 3.21; Apok 20.4*

<sup>1</sup> Upitwiy amadgaya inin in humaw kewa payt-betbe adahan utipwiy gipinkis. Kuwewanek in hirombetpi. Henneme kibeyne, utipwiy kadhahan nawenéwa gipinkis akiw. Ini gipinkis in ka hiyegma amadgayapu inin gikehnikisma. In



Uhokri gikehni. In dahwa adahan apanenekwa ayhté inugik.

<sup>2</sup> Kuwis wixwiw ehwe akak inin upitwiw amadgaya inin. Wixwiw kaayhsima aharitkere kawihkere upinwiw nukunewa akiw ayhté inugik, juktah wixwiw kahhekanaw apititak uyakniwiw.

<sup>3</sup> Ayge apim ini utipwiw ka utipka makawihanama.

<sup>4</sup> Henneme ku apim inin wixwiw wakaymni apititak uyakniwiw awaku ku samah utipwiw in ay agiku inin gipinkis amadgaya inin. Wixwiw ehwa akak inin upitwiw. Wixwiw ka ehwa nikak awakuma wixwiw ka muwakama upitwiw akiw henneme awaku wixwiw pi aharitte kawih upitwiw nukunewa akiw. Kahadbe ini upitwiw ku pariye tipiknene, adahan miyaka in wageswa adahan dehetniki.

<sup>5</sup> In ka ukehbetanma. Ignewa Uhokri ku pariye kuwis ahegbetawiy adahanikwa ini. Kuwis ig kawihkis Gitip ta upititwiw adahan arekhetni wotwiw ku aysawnemenek wixwiw darih ini upitwiw nukunewa akiw.

<sup>6</sup> Inneki ikí wawaygyiy apanenekwa. Ku samah wixwiw ayte amunte upitwiw amadgaya inin, nikwe wixwiw yumahte gimun Uhokri.

<sup>7</sup> Ku apim inin wixwiw ka hiyapri akakma wowtyakwiw. Henneme akak ukamaxwanwiy-nen wixwiw ipeg ta gipitit.

*Inenewa Umawkan Adahan Usuh Kehne Uhokri  
Gibetki  
Jo 6.38; Fil 1.20*

<sup>8</sup> Ka sam. Usuh udukwenewa kadahan wawaygi. Henneme usuh pi muwakate ikise upithu amadgaya inin adahan usuh msakwa gimun Uhokri.

<sup>9</sup> Inenewa umawkan adahan usuh kehne Uhokri gibetki muwwapu ku kiney usuh msakwa. Ku aysaw usuh ay amadga inin usuh kehne gibetki. Ku aysaw usuh ayhté gimun Uhokri usuh kehne gibetki. Ininewa usuh mpiksaw aharit.

<sup>10</sup> Mmanawa aysawnemenek wixwiy madikte tabirbetnek gipetun Cristo adahan ig hiyak ukakwiy. Ayge ig ikí wotwiy utiwniwiy pakekunawa akak ku pariye ukehniwiy ay amadga inin. Ku wixwiy keh kabayka, kabaykanewa ig ikí. Ku wixwiy keh mbayka, mbaykanewa wixwiy utí.

### *Usuh Ka Kinisekeputnepwima*

*2 Kor 1.12, 4.2; 1 Tess 2.1*

<sup>11</sup> Usuh hiyapni henne ku ig ukatiwnihpitni henne, usuh apis gibohri Uhokri. Inneki keh usuh mpiksaw kinista hiyeg gidahan Uhokri. Usuh ka kinistigkis adahanma usuh aharitnema udahan-watma arikna nikak. Ig Uhokri hiyak madikte uhiyakemni ku pariye ay apit uyakni. Ig hiyakni ku usuh keh wadit. Nuthube yis hiyakni hawwata.

<sup>12</sup> Usuh awna inakni yuwit ka adahanma usuh kehnema uwanti. Henneme usuh he ikene yihiyakemni adahan ku samah yis kaytwa giwnkis nerras ku pariye awnenepwi uminhu. Igkis awna uminhu ku usuh ka kibeynepwima. Igkis ikiy usuh henne awaku ku pariye igkis hiyá akak giwtyakkis. Igkis ka awna inakni awakuma ku igkis hiyak ku pariye ay apit uyakni. Inneki keh

usuh ikene yihyakemni kuri adahan yis kaytwa giwnkis yis akki gitkis ku pariye ay apit uyakni.

<sup>13</sup> Gaytakkis awna uminhu ku usuh ka hiyak hawkri usuh kewa hiyeg puwpupapyebe. Bawa ku usuh ke puwpupapyebe henneme usuh kehne Uhokri gibetki. Gaytakkisme awna uminhu ku usuh hiyekne hawkri kabayhtiwa adahan usuh kinisne hiyeg. Bawa usuh keh ini annipwit in ka udahanma. He yidahannen madikte.

*Ku Pariye Pahapwiwa Gikak Cristo Iggi Nukunewa Gihyakemni Akiw*

*Jo 3.5; Rom 8.29, 12.2; Ef 4.24; Kol 3.10; 2 Ped 1.4*

<sup>14</sup> Usuh mpiksewne adahan yayapetni awaku ku samah ig Cristo amnihpewi ig kawihkise gamnihra ta upitit. Ku samah ig pahapwiwa umahkiswe udukwenaprikwiw in ke wotbe uhiyakemniwiw amadgaya inin miyap wowwiw payak gikak ayge.

<sup>15</sup> Adahanikwa ini ig umahkiswe adahan wixwiw nukunewa uhiyakemniwiw akiw. Gimawkan wixwiw ku samah wixwiw aynete amadga inin wixwiw ka aharithnema kabayka udahanwiynenwatma akiw, henneme wixwiw kehne madikte gidahannen Cristo gibetki. Mmanawa ig kuwis keh madikte udahanwiw ku pariye umawkanitnene. Ig umahkiswe udahanwiw ig kannikaw ariw gimiremni udahanwiw.

<sup>16</sup> Kuri nikwe uhiyakemniwiw nukunewa akiw. Han pitatit wixwiw ka ikiy hiyeg hennenwatnen akiw awakunenwatma ku pariye uhiypanwiynen ay amadga inin. Minikwak nah ikiy Kiyapwiye

Cristo hennenwatnen henneme kuri nah ka ikiygi henne akiw.

17 Ku pariye pahapwiwa gikak Cristo iggi nukunewa gihiyakemni akiw. Gihiyakemni amadgaya inin kuwis mpiye, in wageswa nukunewa akiw.

18 In madikte humaw giwntak Uhokri. Ignewa wategbetase uhawkanwiy ta git Cristo kahadbe wixwiy darihwekne gikak akiw. Hawwata akiw ig iki wotwiy ini annipwit adahan wixwiy keh nawenépwi hiyeg darihwak gikak hawwata.

### *Uyay Kabeywotpi Gikak Uhokri*

*Rom 5.1, 10; Ef 2.15; Kol 1.20*

19 Usuh akki gitkis hiyeg ku igwa Uhokri keh hiyeg amedgenepwi inin darihwak gikak gipitimpi Cristo. Amun ini ig hiyapwiy giwtrik ke wotbe wixwiy yumahbe utaraksanwiybe. Ayteke nikwe ig wasapanaw ubiygikwiy giminkis nawenépwi hiyeg akiw adahan igkis darihwak gikak hawwata akiw.

20 Inneki keh usuh humaw Cristo giwatnipwi. Usuh ekkene giwn ta gitkis hiyeg ke wotbe igwa Uhokribe awnene upititak. Usuh ayá gitkis: “Gidahan Cristo, uyay kabeywotpi gikak Uhokri.”

21 Mmanawa ig kuwis kabeywotpi ukakwiy wixwiy ku pariye pahapwiwa gikak Cristo. Ig Cristo yuma gipathawni aynesnima henneme Uhokri hiyak gikak Cristo ke wotbe ig patehwepyebe kahadbe ig ik adahan ig hiyak ukakwiy ke wotbe wixwiy barewpityepwibe.

## 6

<sup>1</sup> Hawwata akiw usuh ku pariye kannipwiye henne gidahan Uhokri, usuh ayá gitkis hiyeg adahan igkis ka ikiy inakni unetni ku in hennenwatanen. Adahan igkis amapa kabayhtiwa ini kabayka ku pariye Uhokri keh gidahankis he gamnihkakisenwa.

<sup>2</sup> Mmanawa igwa Uhokri awna inakni inetit amadgatak gannasan. Giwn:

“Ku apim inin nah muwaka adahan yamnihpitni. Nah ahegbet adahan timepne yiwn ku samah yis amnihswene ta nuthu.”

Nikwe usuh awna ta gitkis hiyeg:

—Kibeyne. Ig Uhokri ahegbet adahan wamnihtenwiw. Uyay ka muwaka wahá. Uyay amnihswa git kurinewa apim inin.

Henne wownhu ta gitkis.

*Usuh Ikewkere Uhokriyanbetnewa Abetnewa Ini Mbeyne*

*2 Kor 1.3, 4.7, 11.23; Kol 1.11; 2 Tess 2.16*

<sup>3</sup> Ku samah usuh ekkene inakni Uhokri giwn gitkis hiyeg henne, usuh mpiksaw adahan usuh ka taraksa aynesnima mmanawa usuh ka kehkere hiyeg awna ku Uhokri giwn ku in ka kabay.

<sup>4</sup> Usuh he kehkere ku pariye akki ku usuh igyerwa Uhokri giwatnipwi. Nikwe usuh kiyaknihwekere apanenekwa abetnewa mbeyne, abetnewa kiyimwiki, abetnewa madiptiki, abetnewa kadniki.

<sup>5</sup> Hiyawa usuh biptepka, hiyawa usuh sarayh-pika agikut parakseket, hiyawa hiyeg kupuhwa madikte ta upitit, hiyawa usuh kannipanene, hiyawa usuh ka mayak, hiyawa usuh kamax

matipwa, henneme usuh ikewkere Uhokriyanbetnewa.

<sup>6</sup> Usuh ka daxtasewkere arit patahwaki. Usuh hiyekkere Uhokrienenwa gihiyakemni. Usuh kiyaknihwekere gikakkis madikte hiyeg. Usuh amnihkereprikis. Usuh gitiphewkere Uhokri barewpitye. Usuh batekkere gikakkis hiyeg apititakwa uyakni.

<sup>7</sup> Usuh ekkekere ta gitkis inenewa yuwit ku pariye inyerwatnene. Usuh ekkekere gitkis Uhokri gidatni. Usuh wewkere akak kibeyne hiyakemniki. Ini humaw ke uyakokbe adahan umaptenten giw upetunyapu adahan wanegbetene upetunyapu gihawkankis.

*Ka Sam Wothu Ku Pariye Yuwit Hiyeg Awna Uminhu*

*Jo 2.24, 5.34, 41, 44; Gál 1.10, 2.6*

<sup>8</sup> Ka sam wothu ku usuh kiyathaka. Iné kaw-nata sam wothu ku usuh miyathaka. Ka sam wothu ku hiyeg pataha wow. Iné kaw-nata sam wothu ku hiyeg kabayha wow. Hiyeg ikiy ku usuh kinisekeputnepwi bawa usuh awna yuwit ku pariye inyerwatnene.

<sup>9</sup> Hiyeg ikiy ku usuh ka ariknawnama ay bawa usuh hiyakan muwwapu. Iggis ikiy ku usuh abet miyaka bawa usuh udukwenewa tabirnene. Hiyeg hiyapkisne kaayhsima mbeyne wothu henneme igkis ka hiyá igkisma pisenwa ukakhu.

<sup>10</sup> Usuh abet kadniki henneme usuh apanenekwa bateknenekwa unaktin. Usuh madiptapye henneme usuh igisenene hiyeg kaayhsima. Usuh yuma ariknawnama ay

umunhu henneme usuh kadahan madikte kabayka inyerwatnene ay umunhu.

*Uyay Ka Isaksa Ariknawnama Adahan In Mpithaw Pawtak*

<sup>11</sup> Nukebyupwi korintuyenepwi, usuh ekkene yit madikte ku pariye ay apit uyakni. Usuh ka ayam aynesnima yiw.

<sup>12</sup> Ku pariye arikna mpithaw pawtak in ka nuwnteknema. In ayta yiwntak. Yis pukuhpaw nubohri yuma kapatrenesima.

<sup>13</sup> Nukebyupwi, nah awna yit ke wotbe yis nukamkayupwibe. Nah ayá yit ka yi muwaka isaksa ariknawnama adahan in mpithaw pawtak. Uyá ihpa nuwnhu akiw. Bateknay nukakhu hawwata ku samah nah batek yikak.

*Waditka Ka Kis Akak Taraksaki*

*1 Kor 5.9, 10.20; Ef 5.7; 2 Tim 2.4; Tiyagu 4.4; 1 Ped 2.11; 1 Jo 1.6, 2.15*

<sup>14</sup> Nukebyupwi, ka yi muwaka darihwak gikakkis hiyeg ku pariye kane ihpenepwima Uhokri giwn. Mmanawa waditka ka kis akak taraksaki. Kabutniki ka amapa msanpiki nibetit.

<sup>15</sup> Ig Cristo ka pasamrak gikak wapitye gikiparadkis. Ihpenepwi ka kis gikakkis kane ihpenepwima.

<sup>16</sup> In ka tuguhti abet uhiyakemni adahan wis paraksa ahehpakti battakkarad ta agikut Uhokri Gipin mmanawa in ka atak nikak. Uwohki-gawiy dehetniye. Wixwiynewa ku pariye humaw gipin. Hennewa in ku samah Uhokri gannasan minikweknene awna. In awna:

“Aysawnemenek nah kapinwenek ay gipitkis hiyeg. Nah msakwa ay gimunkisnek. Apim ini nah humaw giwohkigakis. Igkisme humaw nuhiyegapu.”

<sup>17</sup> Inneki keh ig Kiyapwiye Uhokri awna:

“Higihwanay giwkis. Ka yi muwaka darihwak gikakkis aynesnima. Ka yi muwaka daxtasaw akak gipathawnikis. Ku yis ka keh henne, nikwe nah amapay kabayhtiwa.

<sup>18</sup> Nah humaw yig, yisme humaw nukamkayupwi. Hennewatbaki ig Ukiparawiy detye awna.”

## 7

<sup>1</sup> Nukebyupwi kibeynepwi, ku samah ig Uhokri ikakse madikte ini kabayka ta wotwiy, uyay tukupwepwa ariw madikte patahwaki ku pariye pataha upitwiy ku pariye pataha uhiyakemniwiy. Uyay kiyatha ignewa Uhokri. Uyay mpiksaw wew wadit apigkutaprik ku samah gimawkan.

### *Usuh Batek Yikak Mpiynepepye*

<sup>2</sup> Usuh ayá yit, nukebyupwi kibeynepwi, ipeg-nabay ta upitit akiw. Ka yi muwaka ikí yitew ta gitkis nerras ku pariye awnenepwi uminhu. Usuh kote taraksati gikak pahapwinama hiyeg. Usuh kote mbayhati pahapwinama gihiyakemni. Usuh kote kinisti pahapwinama.

<sup>3</sup> Nah ka awnenema inakni akakma ndagony-ima. Mmanawa ku samah nah awna kaksa, usuh batek yikak mpiynepepye. Hiyawa yis umahkiswa henneme usuh ahegbet adahan umahkiswa payak yikak. Hawwata akiw ku yis msakwa ay amadga inin, usuh msakwa payak yikak.



<sup>4</sup> Nah ipeg ta yipitit. Nah hiyakni ku yis keh kabayhtiwa yis tipiknene gikak Uhokri. Nah kibeyhene yiw muwwapu. Yis keh nuyakni kari-saw. Yis keh nah batek mpiynepepye. Hiyawa usuh abet mbeyne henneme yisnewa keh nah ndukwenewa batek numinhu.

*Ku Samah Yis Iha Nuwnhu In Wagahkis Nawaygyi*

<sup>5</sup> Hennewa, nukebyupwi kibeynepwi. Kuhwekwa ku samah usuh danuh ta apitit Masedôniyamnaw usuh ka mayakti ariw mbeyne. Ayge usuh hiyá arakembet mbayka. Awkinenwa upitiw usuh kiyimwihpika, apitme uyakni usuhwa kiyimwihwe.

<sup>6</sup> Henneme kibeyne, ig Uhokri iké wawaygyi. Ig ku pariye apanenekwa ikene gawaygyikis nerras ku pariye barukiswenepwi, ig iké wawaygyi ku samah ig patiptakse usuh gikak kiyapwiye Titu.

<sup>7</sup> Ka innema awakuma ku samah usuh patiptak gikak kiyapwiye Titu in iké nawaygyi. Henneme inakni ginetni yimin ku pariye wagahkisri inwata wagahkis usuh hawwata. Ig akki wothu ku samah yis kaayhsima hiyepkerepun akiw, yis kayehe yitaraksan, yis ihpekere nuwnhu. Nah timapni henne, nah pi batekte akiw.

<sup>8</sup> Pitatye nah kiyimwihwa akak ku samah nah awahkis inere pitatye kagta yimin adahan kiyekisne yitaraksan yit. Mmanawa nah ka yimerekwetnima. Kurime nah ka kiyimwihwa nikak akiw. Hiyawa in marekepyi aynessa

<sup>9</sup> henneme kuri nah batek ku samah nah awahkisni yimin. Nah ka batek awakuma ku

samah yis marekepwema henneme awaku ku samah yimaran keh yis wages yihiyakemni. Yis marekepwe hennewa Uhokri gimawkan. Nikwe inakni nuwnhu yit ka pes adahan mbayka yidahan. In pes adahan kabayka.

<sup>10</sup> Ku wis marekepwe ku samah Uhokri gimawkan ku wis kiyimwihwa akak utaraksan, in keh wis utí kabayka, wis ka kiyimwihwa akiw. Henneme ku umaren ke hiyegbe amedgenepwi ininbe gimarankisbe ini keh wis utí miyaka.

<sup>11</sup> In huwewe ku yis marekepwe apigkutaprik ku samah Uhokri gimawkan. Mmanawa pahaye adahan yis kayehe yitaraksan, yis tukupwebdih niw. Yis marekepwe akak yitaraksan. Yis apise yis tarakse akiw. Yis battukewne wewkerepye wadit. Yis mpiksaw niharit. Yis hiyak gikakkis nerras aygnenepwi yibet ku pariye kane wewkere wadit. Apim ini yis wadithebdih yihawkan kabayhtiwa apigkutaprik ku samah Uhokri gimawkan.

<sup>12</sup> Nah awahkis inere pitatye kagta yimin ka adahannenwatma wadithebdihpiyema gihawkankis hiyeg taraksapye iné kawmata adahannenwatma wadithebdihpiyema gihawkankis nerras ku pariye taraksepka gikakkis. Henneme nah awahkisni hawwata adahan ekkene yit giwtriknewa Uhokri ku nah ka miyehyi nah kiyenay akak madikte nubetki nah kaayhsima muwaka yis wew wadit.

<sup>13</sup> Ini ku samah yis ihe nuwnhu in ikene nawaygyi. Usuh hawwata iwé kaayhsima wawaygyi giwntak kiyapwiye Titu ku samah ig kaayhsima batek. Mmanawa yis kariswehse giyakni kabayhtiwa.

<sup>14</sup> Minikwak apit ig tipik ta yimkat nah awna git ku yis kibeyne hiyeg. Kibeyne, inakni nuwnhu ka marakwan. Ku samah nah apanenekwa awnene yuwit inyerwatnene ta yit, hawwata inakni nuwnhu ta git kiyapwiye Titu in kahayak ku in inyerwatnene.

<sup>15</sup> Kuri nikwe ig pi batekte yikak mmanawa ig kiyé ku samah yis kiyatepri, yis amapig kabayhtiwa, yis ihe giwn.

<sup>16</sup> Kibeyne, nah kaayhsima batek ku samah yis ik adahan nah ipeg ta yipitit kaayhsima.

## 8

*Amnihnay Ukebyupwiwiy Jesus Gihiyegapu Akak Madikte Yibetki*

*At 11.29; Rom 15.25; 1 Kor 16.1; 1 Tim 6.18*

<sup>1</sup> Kuri nukebyupwi, usuh ikene yinetni giminkis Jesus gihiyegapu ayhté Masedôniyamnaw ku samah igkis wewne gikak Uhokri gamnihra.

<sup>2</sup> Igkis hiyepnes mbeyne kaayhsima henneme igkis gidukweneswa batek ginaktinkis. Igkis madiptapkis. Igkis msekwe hennen barewok yuma ariknawnama msekwe henneme igkis hiyapni henne, in keh igkis pi amnihkerete hiyeg akiw. Inneki keh igkis pasuhpa hiyeg akak madikte gibetkikis.

<sup>3</sup> Hennewa nukebyupwi. Igkis ka kakanhaw gitkis hiyeg ariwnteknenwatma gikakurakis asemne. Henneme igkis kakanhaw gitkis mapiy gidatnikis.

<sup>4</sup> Giwntekneswa igkis mpiksaptih usuh isak-sigkis adahan igkis hawwata ayapa nerras ukebyupwiwiy Jesus gihiyegapu madiptapye.

<sup>5</sup> Ayteke igkis ikí mapiy ku pariye upewkan. Mmanawa ka inenwatma gikankis igkis ikí henneme igkis iké gipitkis hawwata ta git Ukiparawiy. Pitatye igkis ikaw ta git kit Uhokri adahan igkis ihpene giwn. Ayteke butte adahan igkis ihpene wownhu hawwata ku samah Uhokri gimawkan.

<sup>6</sup> Usuh hiyapni henne ku samah igkis masedôniyenepwi igkis ba gamnihrakis henne, usuh ayá git kiyapwiye Titu adahan ig diyuh atere yit akiw. Minikwak ig atiwkekne ayge yibet adahan yis hawwata ahiwne yikan ta gitkis ukebyupwiw madiptapye. Kuri nikwe usuh ayá git adahan ig pisenwehe ini yikehni kabayka adahan yis hawwata wewne gikakwata Uhokri gamnihra.

<sup>7</sup> Yis kuwis kannuh keh kaayhsima kabayka. Yis kannuh kamaxwa gipitit Uhokri. Yis kannuh akki giwn kabayhtiwa. Yis pukuha gihiyakemni. Yis mpiksaw adahan yis kehne Uhokri gibetki. Yis kayabayisima ukakhu. Inneki keh usuh ayá yit adahan yis hawwata kannuhwa keh ini kabayka adahan yis amnihne ukebyupwiw madiptapye.

<sup>8</sup> Nah ka mpiksaptihyi adahan yis keh ini kabayka henneme ku samah nah hiyá nawenépwi hiyeg igkis kehne kabayka gikakkis hiyeg henne, numawkan yis hawwata. Ku yis keh henne, in humaw arekhetni ku yis inyerwa wewne gikak Uhokri gamnihra.

*Jesus Madiptiswe Udahanwiw*  
*Fil 2.4*

<sup>9</sup> Mmanawa yis kuwis hiyak ku pariye kabayka Ukiparawiy Jesus Cristo keh udahanwiw awaku ig amnihwiw. Ig igisye mpiynepepye henneme ig

madiptiswe udahanwiy kahadbe wixwiyme humaw igisapye akak kabayka awaku ku samah ig madiptiswe.

*Uyay Ikí Madikte Ku Pariye Yis Hiyá Asamanak  
Mk 12.41, 14.8; 2 Kor 9.6*

<sup>10</sup> Kuri nikwe nah ikene yihiyakemni. In pi kabayte yidahan adahan yis pisenwa keh ini kabayka ku pariye yis kapusa keh apim ini kamukri mpiyatinene. Mmanawa yis kit kapusa ahiwne yikan ta gitkis madiptapye. Yis kit amnihkereprikis apit nawenépwí hiyeg amnihkereprikis.

<sup>11</sup> Nikwe uyay pisenwehpin pisenwate. Ku samah yis amnihkereprikis apititak yiyakni, uyay pisenwehpin apititak yiyakni hawwata. Ikinay madikte ku pariye yis hiyá asamanak.

<sup>12</sup> Mmanawa ku wis kakanhaw apititak uyakni, inneki keh Uhokri batek. Ku in ka kiyasradima, ka sam. Ig he muwaka wis ikí madikte ku pariye wis hiyá asamanak. Ig ka ayá wot mpiynepepyema ku pariye wis ka hiyá nisamanak.

<sup>13</sup> Ig ka muwaka yis msekwe barewok. Ig ka muwaka igkis pi kadahante yiw. Henneme ig muwaka yis kadahanyekwiye hehpekwiye.

<sup>14</sup> Ku apim inin yis kadahan kaayhsima arikna. Nikwe uyay ikí niwntak gitkis nerras ku pariye yumanene gidahankis. Mmanawa aysawnemenek ku aysaw yis yuma yidahannek igkisme ikí yit ariwntak gidahankisnek. Ayge nikwe yis kadahanyekwiye hehpekwiye.

<sup>15</sup> Hennewa in ku samah Uhokri gannasan minikweknene awna. In awna:

“Ner ku pariye utí kaayhsima, ig ka kadahan mpiynepepyema. Igme ku pariye utí aynes-sawa, ig ka msakwa hennenwatma.”

*Nah Awahkis Titu Yimin*

<sup>16</sup> Kibeyne gidahan Uhokri. Ig keh kiyapwiye Titu ayapakerepyi hawwata ku samah usuh ayapakerepyi.

<sup>17</sup> Ku aysaw usuh ayá git adahan ig diyuh atere adahan yayapetni akiw, ig ihe wownhu akak madikte gibetki. Mmanawa kuwis ig ahegbete ginetni giwnteknewa adahan ig atak atere akiw. Mmanawa ig mpiksaw adahan ig yayapetni.

<sup>18</sup> Kuri ig tipikwiye yimkat akiw. Usuh awahkiste pahapwi ukebyi gihapti ku pariye kiyathaka gapitkis madikte Jesus gihyegapu awaku ku samah ig ekkene Uhokri ginetni kabayhtiwa.

<sup>19</sup> Iggi gikanyankis adahan ig atak uhapti adahan ewkne gikankis ta gitkis ukebyupwiy madip-tape. Usuh ewk ini gikankis gitkis marihwa Uhokri kiyathaka marihwa igkis hiyakni ku usuh kehkere kabayka gidahankis.

<sup>20</sup> Usuh iwepri uhapti marihwa yuma pahapwinama hiyeg pukuhpaw ubohri ku samah usuh tipikwiye hiyuwe akak ini gikankis kibeynewa.

<sup>21</sup> Mmanawa usuh kehkere ku pariye waditen giwtrikkis madikte hiyeg hawwata ku samah usuh kuwis keh giwtrik Uhokri.

<sup>22</sup> Hawwata usuh awahkis pahapwi ukebyi akiw yimin gihaptikis kiyapwiye Titu. Usuh hiyakri kabayhtiwa ku ig kibeyne hiyeg. Ig kan-nipane gidahan Uhokri. Ku samah ig timé yak,

ig ipeg ta yipitit. In keh ig pi kannipwikerete gidahan Uhokri atere yibetit.

<sup>23</sup> Nah awahkis kiyapwiye Titu yimin pitatye adahan nuwenyan mmanawa ig ndahewekten ku pariye kannipwiye payak nukakhu. Iggisme nerras ku pariye ateknepwi gihapti, igkis awahkiska giwenyankis Jesus gihiyegapu ku pariye hawwata kakanhewnes ta gitkis ukebyupwiw madiptapye. Iggis apanenekwa ikaw Uhokriyanbetnewa, henne igkis kiyathasa Cristo kaayhsima.

<sup>24</sup> Amapanigkisbay akak madikte kabayka kahadbe nerras Jesus gihiyegapu ku pariye gawahk-istenkis atere igkis hiyapni henne, igkis hiyakni ku yis kayabayisima ku samah nah kuwis akki gitkis.

## 9

### *Titukis Yayapetni Adahan Ahiwne Ini Yikan*

<sup>1</sup> Nah hiyakni ku yis ka muwaka adahan nah mpiksaptihyi kakanhaw ta gitkis nerras ukebyupwiw madiptapye.

<sup>2</sup> Mmanawa yis kuwis ahegbet yiwnteknewa adahan kakanhewne gitkis. Inneki keh nah kuwis akki gitkis ukebyupwiw ayhté Masedôniyamnew ku yis kayabayisima. Nah awna ta gitkis: “Ukebyupwiw ayhté Grésiyamnew kuwis ahegbet ginetikis apim kamukri mpiyatinen kuwis adahan igkis amnihne ukebyupwiw madiptapye.” Iggis timapni henne, igkis hawwata amnihkereprikis hawwata ke yisbe.

<sup>3</sup> Kuri nah awahkis kiyapwiye Titukis yimin adahan yayapetni adahan yis inyerwa ahegbet ku samah nah kuwis kinetihwa yimin. Nah ka muwaka nuwnhu humaw he kiniskanen.

<sup>4</sup> Mmanawa ku aysawnemenek gaytakkis ukebyupwiw Masedôniyenepwi atak atere yit nuhapti, waké igkis danuh atere, igkis utepyibe yis kote ahegbete, nikwekam usuh marekepwepkam kaayhsima ku samah usuh ikiy ku yis kuwis ahegbet. Ka usuhnenwatma marekepwe henneme yis hawwata.

<sup>5</sup> Inneki keh nah ayá git kiyapwiye Titu gikakkis ukebyupwiw adahan igkis kit atak atere yit pitati napithu. Igkis yayapetni ayge adahan ahiwne ini yikan ku pariye yis kuwis ikakse adahan yis ikí. Ayge nikwe madikte msakwa ahegbet kuwis apit ndawnhan atere. Ku yis ahegbet kuwis, nikwe in humaw arekhetni ku yis ka mpiksaptihkama yis kakanhewne yiwnteknewa apititakwa yiyakni.

*Kakanhawnay Kaayhsima Akak Madikte Yibetki*

*1 Kor 16.2; 1 Tim 6.18; Eb 13.16*

<sup>6</sup> Hawwata akiw numawkan yis kakanhaw kaayhsima kabayka marihwa aysawnemenek yis darih kaayhsima kabayka. Ku pahapwi waseputne mutuh he aynessanen gamutra, aysawnemenek igkadahan aynessawa. Henneme ku ig mutuh kaayhsima gamutra, kuwewanek han pitatit ig kadahan kaayhsimanek. Nikwe uyay keh kaayhsima kabayka gidahankis hiyeg.

<sup>7</sup> Kakanhawnay apititakwa yiyakni. Ka yi muwaka kakanhaw akak yimapuswannen. Ka yi muwaka awna: “Nah ka kakanhawkere henneme



nahnewa kakanhaw.” Ig Uhokri ka batek akak inakni hiyakemniki. Henneme ku pahapwi iki akak madikte gibetki, inneki keh ig Uhokri batek gikak.

<sup>8</sup> Mmanawa ig Uhokri igisye adahan ig iki wotwiy mapiy ku samah umawkanitnenewiy marihwa wixwiy kadahan madikte ku pariye umawkanitnenewiy wixwiy kadahan hawwata adahan kehne kabayka nikak.

<sup>9</sup> Mmanawa ig Uhokri gannasan minikweknene awna:

“Ig kakanhaw ta gitkis madiptapye akak madikte gamnihra. Ini gabay kiyekanek adahan apanenekwa.”

<sup>10</sup> Ku pariye amutri pahapwi wasseputne mutuh in humaw adahan gaxni in humaw adahan gamuthan akiw. Ignewa Uhokri keh in humaw git. Hawwata ig keh yidahannek. Ku yis keh kabayka akak madikte yamnihra, ig keh yis kadahan madikte ku pariye yimawkanitnene. Hawwata akiw ig keh yis kadahan adahan yis kakanhewne pi kiyeste akiw gitkis hiyeg adahan yis kehne kabayka pi kiyeste akiw.

<sup>11</sup> Apim ini ig keh yis kadahan kaayhsima kahadbe ik adahan yis kakanhewne kaayhsima ta gitkis hiyeg. Ayteke nikwe ku aysaw usuh ewk ini yikan ta gitkis, igkis hiyapni henne, igkis kabayha Uhokri kaayhsimanek.

<sup>12</sup> Nikwe ini yikan pes adahan piputnam kabayka. Pahat kabayka pes gidahankis nerras ukebyupwiy madiptapye awaku ku samah yis amnihpigkis. Pahatme kabayka pes gidahan

Uhokri ku samah igkis kabayha giw adahan ini yamnihra.

<sup>13</sup> Ini yamnihra humaw arekhetni gitkisnek ku yis inyerwa wewne akak Cristo gihiyakemni. Ayge nikwe igkis kabayha Uhokri yidahannek awaku ku samah yis wewne ku samah giwn awna. Hawwata akiw igkis kabayhig awaku yamnihra ta gitkis, ta gitkis nawenépwi hiyeg.

<sup>14</sup> Ayteke nikwe igkis piriyepekaw yidahannek akak madikte gibetkikis awaku ku samah yis kahayakse Uhokri gamnihra ta gitkis henne.

<sup>15</sup> Kibeyne gidahan Uhokri. Ini gamnihra keh ig kakanhaw nernewa gikamkayh wotwiy. Yuma hiyeg kakanke wne henne akiw. Ka ik adahan wis kinetihwa nimin.

## 10

*Ka Yi Muwaka Mpiksaptihun Adahan Nah Himahyi*

*1 Kor 4.21; 2 Kor 1.23*

<sup>1</sup> Kuri nah Pol, nah awnekere yikak yis ku pariye awnenepwi numinhu. Nah awnekere yikak akak Cristo giyakni ku samah ig kaayhsima kamax udahanwiy. Yis awna numinhu ku nah ka kibowka awna yikak ku aysaw nah ayge yibet. Yis awna ku nah kibowka awna yikak he amadganen kagta ku aysaw nah aparayewa yiw.

<sup>2</sup> Nah ayá yit ka yi muwaka mpiksaptihun adahan nah himahyi apim ini ku aysaw nah danuh aterenek. Mmanawa nah kuwis ahegbete nnetni adahan nah gihimeptenkis nerras ku pariye awnenepwi uminhu ku usuh ekkene

Uhokri giwn usuh aharitne kabayka udahan-nenwa nikak ke hiyeg amedgenepwi ininbe.

*Usuh Wanegbetenek Gihawkankis Upetunyapu  
Rom 16.20; 2 Kor 6.7; Ef 6.10; Tiyagu 4.7; 1 Ped*

5.8

<sup>3</sup> Hennewa usuh hiyeg amedgenepwi inin henneme usuh ka kawih hiyakemniki amedgenema inin adahan usuh wategbetene uhawkan gikakkis upetunyapu.

<sup>4</sup> Iné usuh ka utí wawaygyi wownteknema gitiputkis upetunyapu henneme usuh utipni giwntak Uhokri ku pariye kagidatnisima. Innewa gidatni hiyá awenkebdiha gihawkankis madikte. In wanegbete ahawkan madikte mbayka ku pariye igkis idis abet uhiyakemni.

<sup>5</sup> Ini gidatni wanegbete ahawkan madikte hiyakemniki ku pariye ikewne kabayte giw Uhokri gihiyakemni. In wanegbete ahawkan madikte ku pariye mpithene hiyeg adahan ignes ka hiyak Uhokri. In kumadukasa madikte uhiyakemniwiy ta git Cristo adahan wixwiy ihpene giwnnenwa.

<sup>6</sup> Pase yis kumadukasaw ta git Uhokri nikwe ig ahegbet adahan hiyak akak madikte ku pariye abet yihiyakemni ku pariye kane ihpekere giwn.

*Usuh Igyerwa Uhokri Giwatnipwi*

*2 Kor 1.12, 4.2, 5.11; Gál 1.10; 1 Tess 2.4*

<sup>7</sup> Yis ikanhu ku nah hennewatnen ku nah ka iwatitma gidahan Uhokri. Henneme yis ikanhu henne awaku ku pariye yihiypannen ay amadga inin. Henneme ku pahapwi hiyeg yaytak hiyakni ku ig Cristo gihiyega, hiyawa ig hiyakni ku nah

gihiyegawata hawwata ke igbe. Ku pariye keh ig hiyakni ku ig Cristo gihiyega inwata keh ig hiyakni ku nah igwata Cristo gihiyega.

<sup>8</sup> Yis awna numinhu ku nah ikawpari ke wotbe nah kabayte yiw ku samah nah ikewne Uhokri giwatni yimin. Henneme nah ka mará awna inakni yit. Mmanawa nah igyerwa Uhokri giwatni yimin. Nah awahkiska adahan nah wagahkisne yawaygyi kawki adahanma nah tuguhkisnema yawaygyi.

<sup>9</sup> Nah ka muwaka yis ikiy ku nah ikaw Uhokri giwatni adahannenwatma nah yapisasetni waditnepyenen akak ini nukagtan ku pariye nah nubetki awahkis yimin.

<sup>10</sup> Nah hiyakni ku yis awna henne numinhu. Yaytak awna: “Amadgatak gikagtan Pol ikaw ke wotbe ig kiyatye hiyegbe, ke wotbe ig detye hiyegbe. Henneme ku aysaw ig ay ubetwiw ig tuwatapye. Inakni giwn ka ariknawnama.”

<sup>11</sup> Kuri nah ikene yinetni. Ku aysaw nah danuh atere yitnek nah ikaw hawwata ku samah nah ikaw amadgatak inin kagta.

*Usuh Ka Mpiksaw Kumadukepye Hiyeg Mpiya Ku Pariye Uhokri Iké Wothu*

<sup>12</sup> Nah ka ikewkere kema nerrasma ayge yibet ku pariye ikawnamahkis pi kiyattenene ayge. Mmanawa gitkis igkis kiyatyepwi bawa he gikehbetankisnen. Giwntakkiswa igkis ikawnamahkis ku igkis pi kiyattenene yiw. Igkis yuma gihiyakemnikis adahan igkis ikewne henne.

13 Usuhme ka ikewkere kiyatyepwi mpiynepepyema. Ini ku samah usuh ikaw Uhokri giwatnipwi in ka ukehbetanma wownteknema. In Uhokri gikehkisni wothu. Ignewa awahkis usuh juktah danuh atere yit. Ininewa keh usuh ikaw Uhokri giwatnipwi yimin.

14 Usuh danuh atere yit in ka mapiy ku pariye gikehkisni wothu. Mmanawa ig awahkise usuh kit atere yimin adahan usuh ekkene yit ini kibeyne inetit gidahan Cristo. Innewa wannipwi ig ikí wothu.

15 Usuh ka mpiksaw kumadukepye hiyeg mpiya ku pariye Uhokri iké wothu. Iné usuh kaw-nata kiniswekere akak nawenépwi hiyeg gannip-wikis ta upitit ke wotbe in udahan wannipwibe. Ininewa umawkan ku yikamaxwan wagehnene kahadbe ini wannipwi ku pariye Uhokri gikehkisni wothu in tipiknene wewnene muwwapu gipuriwkis hiyeg aygnenepwi apit yiwaxri.

16 Ayge nikwe ik adahan usuh ekkene Uhokri ginetni ta gitkis hiyeg aygnenepwi apit waxri kennesa yimkanit ku kiney inakni inetit kote akkakahte. Usuh ka ikewkere kema nerrasma ku pariye ikawnamah kibeynepwi akak nawenépwi hiyeg gannipwikis ke wotbe in gannipwikisbe.

17 Mmanawa ig Uhokri gannasan minikweknene awna:

“Ku pariye hiyeg kanumkere pahapwi kibeyne hiyeg, uyay ka kanumwa kibeyne. Uyay kanum Uhokri ignewa ku pariye kibeyne.”

18 Mmanawa ku pahapwi kanumwa kibeyne hiyeg, ka innema keh ig inyerwa kibeyne. Hen-

neme ku ig Uhokri kanumri kibeyne hiyeg, nikwe igyerwa kibeyne.

## 11

*Ka Ba Yi Kinikiswa Ta Gitkis Kinisekeputnepwi  
Mt 7.15; Rom 16.17; 1 Kor 12.3; Gál 1.8; Ef 4.14,  
5.6; Kol 2.8; 2 Ped 2.1; 1 Jo 4.1; Judas 4*

<sup>1</sup> Nukebyupwi, ku wis awna ku wis kibeyne hiyeg, in he mahayakemnikinen. Henneme nah ayá yit adahan yis kiyaknihwa nukakhu ku samah nah awna inakni mahayakemniki. Kibeyne, yis kuwis kiyaknihwa nukakhu kaayhsima kuwis. Nah ka ikewkere ke wotbe nah kabayte yiw henneme bijé nah akki yit nabayhu kahadbe yis ka tukupwebdihma ariw nuwnhu yis tipikma akak nawenépwí hiyeg gihiyakemnikis.

<sup>2</sup> Nah muwaka yis msakwa apanenekwa ay giwaku Uhokri. In ke wotbe nah yigbe yisme ke wotbe yis nisebe. In ke wotbe nah kuwis ahegbete nnetni gikak pahapwi awayg gudahan nise. Nah ka muwaka eg keh gunetni gikak nawenéwatma awayg akiw. Nah muwaka eg areh gupit gidahannen ner ku kakak eg kuwis ahegbetnano gunetni. Yisme nah muwaka yis areh yipit gidahannen Cristo kahadbe aysawnemenek nah yekkepten ta gipetunat yis barewpityepwi yuma patahwaki ay yipit yuma taraksaki ay abet yihiyakemni.

*Kinisekeputnepwi Keh Yis Miniwpi Giw Uhokri*

<sup>3</sup> Nah apis yikak ku nawenétké nerras kinisekeputnepwi keh yis miniwpi giw Cristonek, keh yis ka batek gikak apititakma yiyakni ku samah yis batekye gikak kuri. Nah apis yikak ku

nawenétke igkis kinisweynek hawwata ku samah ner waramwi kinise amakano Eva, ig kinistig akak ke wotbe kibeynewatbe yuwit.

<sup>4</sup> Nah apis yikak mmanawa yis amapa giwnkis kabayhtiwa. Hiyawa igkis akki nawenéwa ginetikis gimin Kiyapwiye Jesus ariw ku pariye usuh kuwis ekke yit henneme yis amapin kabayhtiwa. Yis amapa nawenéwa itipti ta yipitit giw Uhokri Gitip. Yis amapa nawenéwa hiyakemniki ariw ini hiyakemniki ku pariye usuh kuwis ekke yit.

*Kinisekeputnepwi Ayá Gitiwnikis Yit*

<sup>5</sup> Igkis ikewnes ke wotbe igkis Uhokri giwatnipwi pi kabaytenene. Bawa igkis ka kabaytema nuwhu.

<sup>6</sup> Hiyawa nah ka kannuh akki Uhokri gihiyakemni akak maguyema yuwit henneme nah inyerwa hiyak ini Uhokri gihiyakemni. Nupewkan in huwewe yit mmanawa nah akkin yit takunipti akak madikte ku samah nuwewni akak madikte nuwnhu akiw.

<sup>7</sup> Mmah nah tarakse ku samah nah ka ayá ntiwni yit adahan ku samah nah ekkene yit Uhokri ginetni? Mmah inneki keh yis ka kiyathan kuri? Nah kannipwiye adahan nupithu ke wotbe nah yuma nukiythanibe adahan yis katiwnihunbe. Henneme nah keh henne kahadbe yisme utí yikiythani.

<sup>8</sup> Hawwata akiw nawenépwí Jesus gihiyegapu katiwnihun apim ini ku aysaw nah ayge ekkene Uhokri giwn ta yit. Nah iwé gikakurakis waditnepyenen giwkis kahadbe nah kannipwi yidahan.

<sup>9</sup> Apim ini ku aysaw nah ayge yibet nah ka msakwa yiduhyamadga adahan

yis hiyekne nukakhu ku aysaw muweke arikna nuthu. Mmanawa igkis ukebyupwiw masedôniyenepwi igkis ewk nuthu madikte ku pariye numawkanitnene. Apim ini nah ka msakwa yiduhyamadga aynesnima. Kuri apanenekwa nah kawmata msakwa henne. Nah ka msekwekere yiduhyamadga aynesnima.

<sup>10</sup> In kabay nuthu ku nah akki Uhokri giwn yit yuma ntiwni. Nikwe nah ka isaksa pahapwinama hiyeg adahan ig katiwnihun ayge Grésiyamnaw. Ku samah Cristo ay nupithu nah awna inakni yuwit inyerwatbakin.

<sup>11</sup> Ka yi muwaka ikiy ku ini ku samah nah ka isaksay adahan yis hiyak nukakhu yis ikanhu ku in awaku nah ka batek yikak. Kawa. Ka hennema. Ig Uhokri hiyakni ku nah batek yikak.

<sup>12</sup> Awetupye nah ayá ntiwni yit. Mmanawa nah nupewkan nah gimaptentenkis nerras ku pariye ayge yibet ku pariye ikewnes ke wotbe igkis ekkenes Uhokri giwn yit hawwata ke usuhbe. Ka ik adahan igkis ikaw henne mmanawa igkis ekkenes Uhokri giwn yit adahan katiwnihka, usuhme ka ayá utiwni.

### *Kinisekeputnepwi Ikaw Ke Wotbe Igkis Kibeynepwibe*

<sup>13</sup> Nerras hiyeg ka igyerwatma Uhokri giwatnipwima. Igkis he kinisekeputnepwinen. Igkis ikawnamahkis ke wotbe igkis Cristo giwatnipwibe bawa igkis ka giwntakma.



<sup>14</sup> Igkis ka wadisan. In kahayak ku samah nah ikaksin. Mmanawa igwa Satanás ik adahan ig kahayaksaw ke wotbe ig pahapwi ahj kabutennenebe.

<sup>15</sup> Nikwe in ka wadisan ku nerras gihiyegapu giwetnibetnewa kewa igbe, igkis ikawnamahkis kibeyne hiyeg ke wotbe igkis kehnebe he kabaykannen. Henneme aysawnemenek ig Uhokri ikí gitiwnikis pakekunawa akak gikehnikis. Igkis hiyá ini mbeyne ku pariye kis gidahankis.

*Kinisekeputnepwi Gibetkis Akkamnih Gabaykis Yit*

<sup>16</sup> Nukebyupwi, kuwis yaytak ayge ikanhu ku nah he mahayakemnihwenenen. Kiskama yis ka ikanhu henne henneme nah ayá yit akiw adahan yis isaksan adahan nah awna aynessa mahayakemniki ta yit. Isaksanay adahan nah akkamnih nabayhu yit ke igkis kinisekeputnepwi.

<sup>17</sup> Ini ku samah nah akki nabayhu yit in ka giwntakma Uhokrima. Henneme nahwa awna ke mahayakehpiyebe.

<sup>18</sup> Ku samah kaayhsima hiyeg ayge yibet kehne giwantikis akak arikna amadgaya inin, nikwe nah hawwata.

<sup>19</sup> Mmanawa yit yis hiyakemniyepwi bawa yis ihpene giwnkis hiyeg mahayakehpiyenen akak madikte yibetki.

*Kinisekeputnepwi Kabukhaw Yit*

<sup>20</sup> Igkis kabukhewne yit. Igkis yiwaminepten. Igkis yikinsepten. Igkis ikaw ke wotbe igkis yapitminbe. Igkis biyuhpokepyi. Hiyawa igkis kehape

madikte ini mbayka henneme yis yidukwenewa ihepnene giwnkis.

<sup>21</sup> Yis ikiy nuwnhu ka ariknawnama ta yit awaku nah he tuwatasewpi yitiput. Yiwnaprik-nawa. Hennewa nah ka kibowka keh akebyi ini ku pariye gikehnikis yikak.

*Kinisekeputnepwi Ka Kabaytema Nuwbu*

Henneme ku samah igkis kibowka akkamnih gabaykis yit nah hawwata nah kiboruknata. Nah ka kis adahan nah awna inakni mahayakemniki henne, henneme nahnewa awna.

<sup>22</sup> Igkis keh giwantikis akak ku samah igkis kannuh awna judeyenepwi giwnaprikkis. Nah hawwata, nah kannuhnata awna. Igkis keh giwantikis akak ku samah igkis israelyenepwi. Nah hawwata, nah israelyenewata. Igkis keh giwantikis akak ku samah igkis amekene Abrawh gihiwhipwi. Nah hawwata gihiwhiwata.

*Nah Hiyá Mbeyne Kaayhsima Gidahan Cristo*

*2 Kor 1.3, 4.7, 6.4, 7.5; 1 Kor 4.12; Kol 1.24*

<sup>23</sup> Igkis ikewnes ku igkis kannipwiyes gidahan Cristo. Nahme nah pi kannipwite giwkis. In he mahayakemninen adahan nah akkamnih nabayhu yit henne. Ka sam. Nahnewa akkamnihnite yit. Nah pi mpiksawte giwkis kannipwi gidahan Uhokri. Nah pi paraksepkahte agikut paraksetek giwkis, nah pi biyuhkahte giwkis, nah pi mpiyate agiku miyaka giwkis.

<sup>24</sup> Nah akkite yit ku samah. Hiyeg judeyenepwi gibetkikis biyuh kakehniyepwi akak tigay kabá danuh paxkaput madikwa (40). Kuwis pohowkuput igkis keh nukakhu henne.

25 Hawwata nerras hiyeg romayenepwi biptepun mpamaput akak ah. Pahay nah padaktepka akak tip. Mpamaput nawiy buwise nukakhu. Pahay nah msakwa ahakwa parawhokwa pahay hawkri akak pahay mtipka.

26 Nah kehne nuwewpan ka mayakti. Nah hiyá mbeyne kuwis ahakwa un tukugwa. Nah hiyá mbeyne giwakukis amepwapye. Nah hiyá mbeyne giwakukis nuyaki judeyenepwi, giwakukis hiyeg kane judeyenepwima. Nah hiyá mbeyne apit paytwempu. Nah hiyá mbeyne ahaprik. Nah hiyá mbeyne parawhokwa. Nah hiyá mbeyne giwakukis nerras ku pariye ikewnepwi ke wotbe igkis nukebyupwi Jesus gihiyegapube.

27 Nah kannipanene nah mpiksewnene he nah ka kahawkan adahan nah himak. Nah kamax kaayhsima matipwa, nah kamax kaayhsima arabyuki. Nah mpiyasa kaayhsima hawkri yuma numana. Nah minetwi kaayhsima henneme nah yuma ndagmanpit.

28 Ka inenwatma nah kiyimwihka awkinenwatma nupitiw henneme nah hawwata nah kiyimwihwa abet nuhiyakemni mmanawa takunipti nah wakaymnihwene gidahankis madikte Jesus gihiyegapu.

29 Ku aysaw nah hiyá pahapwi yumanene gawaygyi nah kayah gidahan. Ku aysaw nah hiyá pahapwi tarakse nah kayah gitaraksan.

*Nah Pi Batekte Kinetihwa Amin Ku Samah Nah Yuma Nannuhsima*

30 Nukebyupwi, ku amawka nah kinetihwa numinhu, nah ka batek kinetihwa amin ku samah

nah kaayhsima nannuh. Nah pi batekte kineti-hwa amin ku samah nah yuma nannuhsima.

<sup>31</sup> Innewa numawkan. Kibeyne gidahan Uhokri ku pariye Ukiparawiy Jesus gig ku pariye kis adahan wixwiy kabayhig adahan apanenekwa. Ig hiyakni ku nah awna inakni inyerwatbaki.

<sup>32</sup> Ig Uhokri akki nuthu minikwak ku nah yuma nannuhsima aynesnima. Ku aysaw nah ayhté apit paytwempu Damasku, ner hiyaptigi ku pariye kumadukene hiyeg ayge giwaprik kiyapwiye Aretas, ig apuriwkis madikte paytwempu alappota adahan igkis nukamaxwitni.

<sup>33</sup> Ayge nikwe nah wiwhkiswika agiku payt alappota. Nah muhuksepa agiku nopsad tehte ayte inutak ta waygboit adahan marihwa nah bisike giwkis. Hennewa ig akki nuthu ku nah yuma nannuhsima.

## 12

### *Nuhiypan Nuwtyakpeynen*

<sup>1</sup> In waditnepyenen nah kehne nuwanti yiwtrik henneme yisnewa mpiksaptihun adahan nah kehni henne. Nerras kinisekeputnepwi kehne giwantikis ku igkisnen hiyá arikna giwtyakpeyksen. Kuri nikwe nah kinetihwate amin ku pariye nuhiypan nuwtyakpeynen, nah akkite yit ku pariye Kiyapwiye Uhokri akki nuthu.

<sup>2</sup> Madikawkubu kamukri akak paxkabu arawna (14) mpiyetinen apim ini ku aysaw nah priyepkewne gitiphawnawa Cristo, pahaye adahan nah tipikepka ta inugikute pi inute ariw en akak warapyu. Apim ini nah hiyá ntiphu ke wotbe nah pahapwihatbe akiw. Nah ka hiyak ba nah tipikepka

he ntiphunenwatma ba kawk, ba nah tipikepka pahapwitema. Ignewa Uhokri hiyak. Nah danuh atere ku kiney ig Uhokri msakwa.

<sup>3</sup> Hennewatbakin nah ka hiyak ba nah danuh atere he ntiphunenwatma ba kawk, ba nah danuh atere pahapwitema. Ignewa Uhokri hiyak.

<sup>4</sup> Nah danuh atere, nah timá yuwit ku pariye ka ik adahan nah kinetihwa nimin ku pariye hawwata nah ka isaksaka adahan nah kinetihwa nimin.

*Nah Yuma Nannuhsima Nuwnteknema Nikwe Uhokri Iki Kaayhsima Nannuh*

<sup>5</sup> Ik adahan nah keh nuwanti akak inere henneme nah ka batek kinetihwa amin ku samah nah kaayhsima nannuh. Nah pi batekte kinetihwa amin ku samah nah yuma nannuhsima.

<sup>6</sup> Waké nah kinetihwa amin ku samah nah kaayhsima nannuh, nikwekam yuma pahapwinama hiyeg ik adahan ig awna numinhu ku nah awna he mahayakemnikinen. Mmanawa nah awnakam yuwit ku pariye inyerwatnene. Henneme nah ka kinetihwa numinhu henne. Mmanawa yis kuwis hiyap nannuh yis kuwis timap nuwnhu. Amawka innewa arekhetni ba nah kibeynewatma. Nah ka muwaka yis ikanhu ku nah kibeyne hiyeg he awakunen ku samah yis timapun nah akkamnih nabayhu yit.

<sup>7</sup> Hennewa ig Uhokri akki nuthu kaayhsima barewka nuwtyakpeynen. Henneme kibeyne, ig mpithan adahan nah ikaw kibeyne hiyeg akak ini. Ig mpithan akak ku samah ig isaksa Satanás adahan ig kiyimwihpen akak pahat mbayka. In

keh nah kayah ke wotbe pudukube ay nihbetbe. Nah kikiyimwihwene nikak takunipti.

<sup>8</sup> Mpamaput nah piriyepekaw ta git Kiyapwiye adahan ig mpiyasa ini mbayka nuwhu.

<sup>9</sup> Igme kaytwa nuwnhu:

—Kawa. Nah ka mpiyasin piw henneme nah apanenekwa ay pikak adahan nah ikene pawaygyi. Ikeypi. Pis ka muwaka akiw mpiy inin akiw. Ini mbayka akki pit ku pis yuma pannusima piwnteknewa. Ku aysaw pis ikaw henne yuma pannusima, ayge nikwe nannuh pi kahayakte.

Hennewatbaki ig Uhokri awna nuthu. Inneki keh nah batek kinetihwa amin ku samah nah yuma nannuhsima. Mmanawa ku aysaw nah yuma nannuhsima nuwnteknema ayge nikwe ig Cristo kawihkis gannu ta nupitit.

<sup>10</sup> Nah batek nnaktin ku samah nah yuma nannuhsima. Hiyawa nah mahipwihpika, hiyawa muweke arikna nuthu, hiyawa nah hiyapkiska mbeyne nuthu, hiyawa nah mategbetepka nuhawkan, hiyawa madikte ini danuh nuthu awaku nah ay giwaku Cristo henneme in ka sam nuthu. Nah ndukwenewa batek nnaktin. Mmanawa ku aysaw nah yuma nannuhsima nuwnteknema, ayge amun ini nikwe kaayhsima nannuh mmanawa ig Uhokri ay nukakhu.

### *Mmahki Yis Pukuhpaw Nubohri?*

<sup>11</sup> Inin ku samah nah akkamnihne nabayhu yit in he mahayakemnikinen henneme yisnewa mpiksaptihpen adahan nah kehni henne. Kiskama yisnewa ekkene nabayhu. Inyerwa nah ka ariknawnama henneme nah ka warikapnama

giwkis nerras kinisekeputnepwi ku pariye ikewnepwi ku igkisnewa Uhokri giwatnipwi yimin.

<sup>12</sup> Ku aysaw nah ayge yikak nah keh kaayhsima annut ku pariye arekhetni yit ku nah igyerwa Uhokri giwatni. Nah ka mabipwihwati adahan ini. Apim ini nah keh arakembet annut ku pariye arekhetni Uhokri gidatni, annut ku pariye keh hiyeg wakaymni, kibeyne annut ku pariye hiyeg amadgaya inin ka hiyá nikehka.

<sup>13</sup> Mmahki yaytak ikiy ku nah ka keh inwata kabayka yikak ku samah nah keh gikakkis nawenépwi Jesus gihiyegapu? Pahatwowa arikna nah ka keh yikak ku pariye nah keh gikakkis. Nah akkite yit ku pariye in. Nah ka ayá ntiwni yit. Uyay bayahminan ariw ini ntaraksan yikak.

<sup>14</sup> Nah kuwis danuhpa yit pimapat. Kuri amamnaputni nah ahegbet adahan nah danuhpene ta yit akiw. Henneme ku aysawnemenek nah danuh atere nah kawmata ayá ntiwni yit. Nah ka aharitnema yikakurama. Yisnenwa nah muwaka gidahan Uhokri. Nah ikiyyi ke wotbe yis nukamkayupwibe. Bakimnay ka katiwnih gigkis gimanakis henneme igti katiwnih gikamkayhkis gimanakis. Inneki keh nah ka muwaka yis katiwnih numana.

<sup>15</sup> Akak madikte nubetki nah ahegbet sarayh madikte nukakura yidahan juktah nahwa sarayhkiawe yidahan. Nah batek yikak kaayhsima. Mmah inneki keh yis ka batek nukakhu?

<sup>16</sup> Yaytak ayge awna numinhu ku inyerwa nah ka ayá ntiwni yit henneme nah hiyak ku

samah nah utí nukakura yiwntak. Gitkis nah utí nukakura yiwntak he akak kiniskanen.

<sup>17</sup> Mmahki nah hiyá yikinsak? Mmah yipewkan ku nah kinisiyí gipitimpikis nerras ku pariye nah awahkis atere yimin?

<sup>18</sup> Minikwak nah awahkis kiyapwiye Titu yimin gikak ner paphapwi ukebyi akiw. Babi ig kiyapwiye Titu kinisiyí? Kawa. Ig ka kinisiyí. Yis hiyaknig ku ig kibeyne hiyeg. Nah hawwata, nuhiyakemni hehpekwiye ke gidahanbe. Nuwewni hehpekwiye ke gidahanbe.

<sup>19</sup> Ba yis hiyak ku samah usuh akkamnih yit madikte ku pariye ukehni amadgatak ini kagta? In ka awakuma usuh muwaka yis ikiy usuh kibeynepwi hiyeg. Kawa. Ta gitnenwa Uhokri usuh akkamnih madikte ku pariye ukehni adahan igwa uhiypetni ba usuh kibeynewatma. Mmanawa ignewa Ukiparawiy wixwiy ku pariye paphapwiwa gikak Cristo. Henneme usuh kinetihwa inakni yuwit yit awaku usuh aharitne kabayka yidahan. Usuh ka aharitnama kabayka udahanma. Mmanawa usuh batek yikak usuh muwaka wagahkis yawaygyi. Inneki keh usuh kinetihwa inakni yit henne.

*Nah Apis Ku Nawenétke Nah Utí Yaytak Ka Wewnema Wadit*

<sup>20</sup> Nah apis ku nah danuh atere yit ku nawenétke nah uté yaytak ayge gihiyakemnikis nawenéwa ariw ku samah numawkan. Ku hennewa nikwe, igkis hawwata utí nuhiyakemni nawenéwa ariw ku samah gimawkankis. Nah apis ku nawenétke nah utí yaytak piledukewne, igkisweke atihpegbet pawtak, igkis dagawnawbet



pawtak, mpuse gaytakkis ikawnamahkis ku igkisenen wadityepwi. Nah apis ku nah uteprikis awnekne paminak, igkis patehene pahapwi giw, igkis ikewne kabayte giw pahapwi, igkis mategbetepye hiyeg gihawkankis.

<sup>21</sup> Nah apis ku nah danuh atere akiw ku nawenétke uwohkigawiy keh nah wakaymni nnaktin ayge yibetnek. Nawenétke nah tih gidahankis kaayhsima hiyeg ku pariye kuwisnene tarakse igkis kotene wageste gihiyakemnikis ariw madikte gipathawnikis, ariw gimahyakemnikis, ariw gipuwpunnikis ku pariye igkis gibetkikis keh.

## 13

### *Nah Hiyak Gikakkisnek Nerras Taraksapye*

<sup>1</sup> Kuri amamnaputni nah danuhpene atere yit akiw. Ahegbetawnabay apit ndawnhan nikwe. Uhokri giwn awna adahan ku pahapwi kamiye pahapwi, ka ik adahan wis iha inakni giwn. Hennemene ku piyana gitemwera ba mpana gikebyikis ku giwnkis tuguh hehpekwiye, nikwe ik adahan wis iha inakni giwnkis. Nah atere timepne yiwn kuri.

<sup>2</sup> Nah ikene yinetni yit yis ku pariye kuwisnene tarakse payak yikak yis ku pariye me taraksemet. Ku aysaw nah danuh atere yit akiw nah ka kamax yidahan akiw. Nah hiyak yikak akak madikte nuhawna. Hennewa ku samah nuwnhu yit minikwak apim ini ku aysaw nah ayge yibet apeynipye. Inakniwata nnetni nah ekkene yit ku apim inin ku samah nah aynete aparayewa yiw.

<sup>3</sup> Yis awna ku amawka nah keh annut adahan arekhetni yit ba igyerwatma Cristo awnene ay nupithu. Ka sam. Ku aysaw nah danuh atere akak madikte nuhawna, ayge nikwe in akki huwewe ta yit ku inyerwa ig Cristo awnene ay nupithu. Ig ka madatnipyema adahan ig hiyak yikak. Ig kagidatnisima.

<sup>4</sup> Hennewa, minikwak ig ikaw ke wotbe ig yuma gidatnibe apim ini ku aysaw ig daddahkiswe aminat giyakni. Henneme ig kannikaw ariw gimiremni awaku ig kagidatnisima gikak Uhokri gidatni. Usuh hawwata juktah kupiknene usuh tuwatasewne yitiput ke wotbe usuh yuma udatnibe. Henneme aysawnemenek usuh hiyak yikak akak madikte Uhokri gidatni.

*Ipegpitawnabay Ba Yiswatma Kamaxwene Gipitit Jesus*

*Mt 7.21; Lk 6.46; 1 Jo 2.3, 5.12*

<sup>5</sup> Ipegpitawnabay ba yiswatma kamaxwene gipitit Kiyapwiye Jesus. Ka yi muwaka ipegpita nawenewatma hiyeg. Ipegpitawnay yiswa. Ku yis igyerwa Jesus gihiyegapu, nikwe ig Jesus Cristo ay yipit. Ku ig yuma ayge yipit, nikwe yis ka gihiyegapuma. Amun ini yis ikewne Jesus gihiyegapu he waditnepyenem.

*Wadithebdih Yitaraksan Pisenwate Mmanawa Usuh Ka Himehwekere Yikak*

<sup>6</sup> Gikak Uhokrinek yis hiyakninek ku usuh ka ikewnema Uhokri giwatnipwi waditnepyenema.

<sup>7</sup> Usuh piriyepekaw ta git Uhokri umawkan yis ka taraksa. Mmanawa usuh ka danuhkere atere akakma madikte uhawnama adahan usuh ekkene

yit ku usuh igyerwa Uhokri giwatnipwi. Pi kabayte usuh danuh atere ke wotbe usuh yuma udatnibe adahan usuh hiyak yikakbe. Ininewa umawkan ku yis wew wadit akak hiyakemniki ku pariye inyerwatnene.

<sup>8</sup> Mmanawa usuh yuma udatni atiput hiyakemniki ku pariye inyerwatnene. Uhokri iki udatni ininewa adahan usuh wagahkisne ku pariye hiyakemniki inyerwatnene.

<sup>9</sup> Usuh batek tuwatasaw ke wotbe usuh yuma udatnibe. Usuh muwaka yiswa humaw detye adahan yis wadithebdih yitaraksan. Ininewaki keh usuh batek. Ininewa wayapni git Uhokri adahan yis huwit apigkutaprikut ku samah Uhokri gimawkan.

<sup>10</sup> Inneki keh nah ikene yihiyakemni amadgatak inin kagta ku apim inin apit ndawnhan atere kahadbe yis wadithebdih yitaraksan pisenwate. Mmanawa nah ka himehwekere yikak ku aysaw nah danuh aterenek. Nah ka kawihkere ini nannuh ku pariye Kiyapwiye Uhokri iki nuthu adahan nah hiyak yikak. Mmanawa ini nannuh in adahan nah wagahkisne yawaygyi. In kawki adahanma nah tuguhkismema yawaygyi.

### *Usuh Awahkis Kabayka Yimin*

<sup>11</sup> Kuri nukebyupwi, yuma akiw. Usuh awahkis kabayka yimin madikte. Uyay huwithasaw apigkutaprikut ku samah Uhokri gimawkan. Wagahkisnay yihiyakemni pawtak. Tuguhkisnay yihiyakemni pahatwowa. Pasamraknay pawtak. Ku yis keh henne, nikwe ig Uhokri ku pariye

atiwkekne amnihaka atiwkekne pasamraka ig ayge yikaknek.

<sup>12</sup> Aytñihaknay pawtak udahan akak inyerwa batekka.

<sup>13</sup> Madikte Uhokri gihiyegapu ay ukakhu igkis awahkis kabayka yimin.

<sup>14</sup> Ukiparawiy Jesus Cristo gabay yikaknek. Uhokri gamnihra yikaknek. Darihwaknay pawtak awaku ku samah yisweke kadahanyepwi Uhokri Gitip ay yipit.

## **Uhokri Gannasan New Testament in Palikúr**

copyright © 1982 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Palikúr

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

### **Copyright Information**

© 1982, Livraria Cristã Unida. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

### **The New Testament**

in Palikúr

© 1982, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files  
dated 29 Jan 2022  
e4018e63-d5cc-57be-a787-43c649addd6b